

ZAPISNIK

sa 21. sjednice Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore, održane 6. marta 2018. godine

Sjednica je počela u 12.05 časova.

Sjednici je predsjedavao Adrijan Vuksanović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi Odbora: Daliborka Pejović, Mihailo Anđušić, Nikola Rakočević i Momčilo Martinović.

U svojstu zamjena poslanicama Mariji Ćatović i Maji Bakrač, sjednici su prisustvovala poslanice Marta Šćepanović i Ana Nikolić.

Sjednici su prisustvovali predstavnici državnih organa, predstavnici pregovaračke strukture, šefovi i članovi radnih grupa: Pavle D. Radovanović, generalni sekretar Privredne komore Crne Gore, Nina Drakić, rukovodilac Sektora za analize i istraživanja Privredne komore Crne Gore; Jelena Burzan, generalna direktorica za pristupanje EU Ministarstva evropskih poslova i Ivan Đurković, saradnik u Kabinetu ministra evropskih poslova, Ana Martinović, članica Radne grupe za poglavlje 1 iz Direktorata za unutrašnje tržište i konkurenciju Ministarstva ekonomije, Biljana Jakić, generalna direktorica Direktorata za unutrašnje tržište i konkurenciju u Ministarstvu ekonomije, zadužena za poglavlje 8, Ljiljana Simović, direktorica Direktorata za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova u Ministarstvu rada i socijalnog staranja i pregovarač za poglavlja 2 i 19, Zoran Ratković, generalni direktor Direktorata za rad u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, šef Radne grupe za poglavlje 19, Vladimir Savković, profesor na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore i pregovarač za poglavlja 3, 6, 7 i 20, Nikola Fabris, viceguverner Centralne banke Crne Gore za finansijsku stabilnost i platni promet i pregovarač za poglavlja 4, 9, 17 i 18, Mersad Mujević, direktor Uprave za javne nabavke i šef Radne grupe za poglavlje 5, Danijela Stolica, generalna direktorica Direktorata za poljoprivredu u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i pregovarač za poglavlja 11, 12, 13 i 28, Kristina Lapčević, šefica Radne grupe za poglavlje 11 iz Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, te Novo Radović, generalni direktor Direktorata za poreski i carinski sistem Ministarstva finansija, šef Radne grupe za poglavlje 16.

Sjednici su prisustvovali i privrednici, predstavnici odbora udruženja Privredne komore Crne Gore: Mirko Beljkaš, predsjednik OU poljoprivrede, Inpek Podgorica, Nemanja Nikolić, zamjenik predsjednika OU turizma, Hilton Podgorica, Vuksan Vuksanović, OTP Banka Podgorica, Stevan Karadaglić, Kastex Podgorica, Igor Ivanović, ETG grupa, Sanja Marković, sekretar OU turizma i ugostiteljstva Privredne komore Crne Gore.

Sjednici su prisustvovali saradnici u Odboru: Sanja Bulatović, Marija Milošević i Luka Pejović.

Sjednica je bila otvorena za javnost i ispraćena od strane predstavnika medija.

* * * * *

Nakon što je konstatovao da postoji kvorum za rad, predsjednik Odbora Adrijan Vuksanović pozdravio je prisutne članove i uvažene goste, a zatim potvrdio da je usvojen predviđeni

DNEVNI RED :

1. Tematska sjednica „Napredak Crne Gore u pregovorima sa Evropskom unijom u okviru ispunjavanja ekonomskih kriterijuma“

TAČKA 1

Tematska sjednica „Napredak Crne Gore u pregovorima sa Evropskom unijom u okviru ispunjavanja ekonomskih kriterijuma“

Prije nego što je otvorio raspravu u okviru prve tačke dnevnog reda, predsjednik Odbora Adrijan Vuksanović pozvao je članove da se izjasne o zapisnicima sa 17. i 18. sjednice. Članovi Odbora jednoglasno su usvojili zapisnike.

Predsjednik Vuksanović kazao je da je cilj sjednice snažniji dijalog poslanika sa predstavnicima privrede, te da predstavlja priliku da se čuju stavovi o tome kako na njih utiče proces pristupanja i kako se, kroz sinergiju poslanika i privrede, može doprinijeti razvoju crnogorske ekonomije.

Potom je riječ dao Pavlu Radovanoviću, generalnom sekretaru Privredne komore Crne Gore.

Generalni sekretar Privredne komore Crne Gore kazao je da članstvo u Evropskoj uniji ne predstavlja cilj, već sredstvo za ostvarenje i prilagođavanje pravnom, vrijednosnom, ekonomskom i uopšte ukupnom društvenom sistemu Evropske unije. Proces integracija bilježe i izazovi, a iskustvo drugih zemalja pokazuje da nema univerzalnih rješenja, što sam proces čini težim, te je jasno da se prema budućim članicama postavljaju komplikovani zahtjevi za članstvo. Uloga Privredne komore Crne Gore, kao asocijacije koja zastupa interese cjelokupne crnogorske privrede, je nezamjenjiva. Komora svoju ulogu ostvaruje preko predstavnika u 27 pregovaračkih grupa. Članovi radnih grupa su i predstavnici privrednih društava koji doprinose boljem kvalitetu procesa, kroz upućivanje na interese realnog sektora i zastupajući te interese, ali i odgovaraju na prava i obaveze koje Crnu Goru očekuju u svakoj od faza pregovaračkog procesa. Generalni sekretar Komore je i šef radne grupe za poglavlje 3 – Pravo osnivanja preduzeća i slododa pružanja usluga, pa je tako Privredna komora usmjerena i na stvaranje pogodnog poslovnog ambijenta za usvajanje zakona i drugih propisa, koji će sadržajem što bolje odražavati realne potrebe crnogorske privrede. Aktivnosti Komore usmjerene su i na poboljšanje vrijednosti crnogorskih proizvoda i usluga. Cilj je da crnogorska privredna društva što ranije i u što većem obimu počnu materijalizovati koristi integrisanja u zajednički ekonomski prostor. Današnja sjednica je još jedna u nizu događaja, koji potvrđuju ovakva nastojanja, zaključio je Radovanović.

Generalna direktorica za pristupanje EU Ministarstva evropskih poslova Jelena Burzan je kazala da su naponi koje Crna Gora ulaže u ispunjavanje obaveza u okviru ekonomskih poglavlja značajna jednako koliko i naponi koji se ulažu po pitanju vladavine prava. U okviru pristupnih pregovora, jedan od najvažnijih ciljeva je pitanje konkurentnosti, pa se očekuje da kroz pregovore Crna Gora osigura stabilno finansijsko i makroekonomsko okruženje, osnaži konkurentnu ekonomiju i privatni sektor. O tome svjedoče rezultati u pogledu rasta bruto društvenog proizvoda u prva tri kvartala u 2017. godini za 4,3%. U prethodnom periodu Crna Gora je ispunila početna mjerila u 30 poglavlja. Što se tiče poglavlja koji čekaju otvaranje, Burzan je istakla da je donošenjem Zakona o zaštiti konkurencije i Zakona o državnoj pomoći ispunjeno početno mjerilo za otvaranje poglavlja 8 – Konkurencija. Poglavlje 17 – Ekonomska i monetarna unija je već u Savjetu i očekuje se zeleno svjetlo članica za otvaranje na narednoj Međuvladinoj konferenciji, zajedno sa poglavljem 27 – Životna sredina i klimatske promjene. Sva ostala poglavlja imaju završna mjerila (ukupno 74), što znači da Crnoj Gori predstoji rad na zatvaranju.

Nakon izlaganja gđina Radovanovića i gđe Burzan, predsjednik Odbora je dao riječ pregovaračima.

Ljiljana Simović, direktorica Direktorata za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova u Ministarstvu rada i socijalnog staranja i pregovarač za poglavlja 2 i 19, osvrnula se na sadržaj poglavlja, ističući da poglavlje 2 – Kretanje radnika podrazumijeva četiri oblasti: pristup tržištu rada, EURES, koordinacije sistema socijalne sigurnosti i Evropske kartice zdravstvenog osiguranja. Crna Gora nije dobila završna mjerila, osim da onda kada bude članica EU, postoje adekvatni administrativni kapaciteti da sprovede pravnu tekovinu EU. S tim u vezi, Simović je pomenula neke od zakona koje treba uskladiti sa evropskim propisama: Zakon o radu, Zakon o posredovanju pri zapošljavanju, Zakon o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija i Zakon o strancima, koji je u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova. Za pristup EURES mreži Crna Gora je dobila 400.000€, a finansijsku pomoć Evropske komisije Crna Gora dobila je i za izradu studija za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti. Za uvođenje Evropske kartice zdravstvenog osiguranja bilo je potrebno izraditi Pravilnik, koji stupa na snagu kada Crna Gora uđe u EU. U narednom periodu se očekuje izrada akcionog plana za sprovođenje obaveza, iako striktno ne postoje završna mjerila. Što se tiče poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, Simović je kazala da je ono otvoreno prije dvije godine, a sve aktivnosti sprovedene su u skladu sa aktuelnim akcionim planom. S tim u vezi, Crna Gora osnažuje administrativne kapacitete u cilju obezbjeđivanja djelotvornog sprovođenja zakonodavstva i politike u oblasti zapošljavanja i socijalne politike. Osim toga, izmjene i dopune Zakona o radu i Zakona o bezbjednosti i zaštiti na radu donešene su u cilju usklađivanja s pravnom tekovinom EU, čime je Crna Gora pokazala da će do pristupanja imati adekvatne administrativne strukture i kapacitete za pravilno sprovođenje pravne tekovine, naročito kroz jačanje sistema inspekcije rada. Konačno, Crna Gora, u cilju harmonizacije propisa, donosi izmjene i dopune zakona o zabrani diskriminacije i ravnopravnosti između žena i muškaraca u zapošljavanju i socijalnoj politici.

Vladimir Savković, pregovarač za poglavlja 3, 6, 7 i 20 osvrnuo se na suštinu pregovora u datim poglavljima, sa fokusom na koristi i izazove. U okviru poglavlja 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, Crna Gora se priprema da na zakonodavnom i institucionalnom planu postane dio jedinstvenog tržišta EU, a prije svega u okviru slobode pružanja usluga osigura pravo da svaki građanin države članice pruža komercijalne usluge bilo gdje u EU. Savković je pomenuo da će jedan od izazova u narednom periodu biti primjena nedavno usvojenog krovnog zakona u ovoj oblasti - Zakona o uslugama. Ukazujući na koristi u ovoj oblasti, Savković je istakao mogućnost da privredni subjekti u Crnoj Gori budu ravnopravni sa evropskim privrednicima u pogledu pružanja usluga, što, prema njegovom mišljenju, predstavlja i izazov i šansu. Što se tiče poglavlja 6 – Privredno pravo, Savković je istakao uvođenje evropskih standarda u okviru osnivanja, načina unutrašnje organizacije i kontrole poslovanja kompanija. Najavio je usvajanje izmjena Zakona o privrednim društvima u toku ove godine u cilju usaglašavanja sa pravnom tekovinom EU, čime će se crnogorski privredni subjekti suštinski približiti evropskim, ali i evropske kompanije privući na crnogorsko tržište. Najveći pomak Crna Gora je ostvarila u poglavlju 7 – Pravo intelektualne svojine, u okviru kog je ključna korist zaštita crnogorskih patenata na teritoriji čitave Evrope. U okviru poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika nema prelaznih razdoblja i jedino završno mjerilo koje je zadato, a koje je Crna Gora ispunila 2016. godine tiče se izrade i sprovođenja sveobuhvatne industrijske strategije, uz podršku sistema pokazatelja i mjerila za ocjenjivanje, u skladu sa integrisanom industrijskom politikom EU.

Nikola Fabris, viceguverner Centralne banke Crne Gore za finansijsku stabilnost i platni promet osvrnuo se na sadržaj poglavlja u kojima je on pregovarač. Govoreći o sadržaju poglavlja 4, Fabris je kazao da je sloboda kretanja kapitala jedina koja prelazi granice Evropske unije, a od izazova naveo je donošenje seta zakona i zakonskih propisa, koje je vrlo komplikovano i za čije usvajanje je potrebna kvalifikovana većina. Što se tiče poglavlja 9 – Finansijske usluge, ključni izazovi se, kako je naveo, odnose na donošenje velikog broja zakonskih propisa, za čije donošenje se, između ostalog, očekuje i tehnička pomoć Evropske unije. U okviru poglavlja 17 – Ekonomska i monetarna unije, Fabris je ponovio da su krajem marta prošle godine ispunjena sva mjerila za otvaranje i očekuje da na sledećoj konferenciji Crna Gora dobije završna mjerila.

Poglavlje 18 – Statistika, prema riječima viceguvernera je dosta izazovno, ali je ostvaren značajan progres u smislu da su statistički podaci besplatni, a Evropska komisija je konstatovala da je Zakon o statistici najbolji u regionu, te da je Crna Gora, u pogledu harmonizacije propisa, ne samo najbolja u regionu, već i bolja od nekih država članica.

Danijela Stolica, generalna direktorica Direktorata za poljoprivredu u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i pregovarač za poglavlja 11, 12, 13 i 28, kazala je da je poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj specifično, uzimajući u obzir mogućnosti apliciranja za projekte koji se finansiraju iz evropskih fondova. Stolica je dodala da je jedan od uslova za zatvaranje poglavlja formiranje Agencije za plaćanje, akreditovane za sprovođenje EU fondova. Dalje, potrebno je izraditi šemu korišćenja subvencija za poljoprivredne proizvođače, u skladu sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom i jačati administrativne kapacitete. S druge strane, Poglavlje 12 je zahtjevno sa aspekta donošenja pravne tekovine, a tiče se bezbjednosti hrane. Crna gora je prošle godine postigla uspjeh, prilagođavajući pet objekata evropskim standardima. U okviru poglavlja 13 – Ribarstvo potrebno je jačati administrativne kapacitete, ali i inspekcijski nadzor krivolova. Kroz program Midas, Crna Gora može da radi na jačanju flote. I konačno, u okviru poglavlja 28, koje se tiče zaštite potrošača, Crna Gora u cilju usklađivanja sa pravnom tekovinom EU, mijenja i dopunjuje Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda i Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti.

Biljana Jakić, generalna direktorica Direktorata za unutrašnje tržište i konkurenciju u Ministarstvu ekonomije, zadužena za poglavlje 8 – Konkurencija, kazala je da su mjerila za otvaranje ovog poglavlja, u pogledu izmjena i dopuna zakonodavnog okvira, ispunjena. U cilju ispunjenja početnih mjerila, Skupština Crne Gore je donijela Zakon o kontroli državne pomoći i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije. Time je zaokružena izrada Nacrta pregovaračke pozicije, koja je poslata Evropskoj komisiji u cilju dobijanja daljih smjernica.

Mersad Mujević, direktor Uprave za javne nabavke, šef Radne grupe za poglavlje 5 kazao je da Crna Gora, u saradnji sa predstavnicima privrede i briselskom administracijom intenzivno radi na ispunjavanju mjerila iz 2013. godine, te da se dosta razgovara na temu javnih nabavki, u okviru javnih rasprava, organizovanih u cilju izmjena i dopuna zakonodavnog okvira.

Ana Martinović, članica Radne grupe za poglavlje 1, kazala je da je, u cilju otvaranja ovog poglavlja, Crna Gora ispunila veoma zahtjevna mjerila, između ostalog, i donošenje sveobuhvatne Strategije za implementaciju zakonodavstva u oblasti slobode kretanja roba. Pored poglavlja 12, ovo poglavlje ima najviše propisa, koje je potrebno donijeti, u cilju usaglašavanja sa pravnom tekovinom EU. Cilj usaglašavanja je otklanjanje tehničke barijere u trgovini i olakšavanje procesa uvoza i izvoza, na način da se usaglase standardi za plasiranje proizvoda na evropsko tržište. Nakon otvaranja ovog poglavlja u junu prošle godine, očekuje se ispunjavanje četiri završna mjerila, koja se tiču kontinuiranog usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa akijem.

Novo Radović, generalni direktor Direktorata za poreski i carinski sistem Ministarstva finansija, šef Radne grupe za poglavlje 16, kazao je da se ovo poglavlje odnosi na indirektno i direktno poreze. Kada je riječ o porezu na dodatnu vrijednost i akciznim vrijednostima, Radović je podsjetio da je prošle godine Crna Gora djelimično uskladila standarde sa evropskim propisima. Kada je u pitanju porez na dobit, Crnu Goru očekuju dalje aktivnosti u cilju harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa akijem, kroz izmjene i dopune zakona o porezu na dobit i druge propise. Ono što se očekuje u narednom periodu jeste otvaranje kancelarija za PDV (VIES) i akcize (EMCS), potrebne za poresku saradnju i razmjenu informacija u području direktnog oporezivanja, najavio je Radović.

Potom su privrednici dali svoj osvrt na napredak Crne Gore u okviru pomenutih poglavlja.

Vuksan Vuksanović, predstavnik OTP banke Podgorica uporedio je bankarski sistem sa evropskim integracijama, ističući da sa napretkom Crne Gore u evropskim integracijama, u bankarskom svijetu smanjuju se kamatne stope i rizik države, a pozajmljivanje sredstva je jeftinije. Vuksanović je prenio da su privrednici zadovoljni zbog prilike da učestvuju u radu radnih grupa, a primjedbe se uglavnom odnose na fleksibilnost tržišta rada i vladavinu prava. Ono što je karakteristika zakonodavnog sistema u Crnoj Gori, sa stanovništva privrednika, jeste nefleksibilnost tržišta rada i izazovi u donošenju odluka vezano za odgovornost radnika. Vladavina prava se ističe u Bijeloj knjizi banke, koja se izdaje svake godine, kao najvažnija oblast u okviru koje se očekuje poboljšanje, kazao je Vuksanović.

Nemanja Nikolić, zamjenik predsjednika OU turizma, predstavnik firme „Hilton Podgorica“, smatra da je tema rasprave vrlo važna i interesantna, te da proces evropskih integracija zahtjeva još veće učešće privrednika. On je izrazio zadovoljstvo što će Crna Gora biti dio velikog tržišta, ali je kazao da u tu svrhu Crna Gora mora da se prilagodi pravilima tog tržišta i pripremi za to tržište. Ključni izazovi su nekonkurentnost preduzeća i radne snage, u smislu da sistem obrazovanja ne dozvoljava da se formira konkurentna radna snaga. Nikolić je komentarisao Zakon o turizmu, za koji smatra da je dobro napisan, da su ga pisali stručni ljudi, ali da je komplikovan u smislu sprovođenja. Što se tiče Zakona o radu, Nikolić je mišljenja da je zakon dobar, ali da je potrebno da sistem obrazovanja nudi znanje i vještine, a ne da se radna snaga štiti zakonskim odredbama.

Stevan Karadaglić iz preduzeća „Kastex Podgorica“, izrazio je bojazan u pogledu funkcionalnosti malih i srednjih preduzeća, koja čine 95% privrede, uzimajući u obzir otvorenost crnogorskog tržišta i sposobnost za utakmicu sa evropskim preduzećima. Crna Gora mora jačati privredu, ukoliko želi da pristupi Uniji u narednih sedam godina. Zakon o javnim nabavkama je u proceduri, ali treba uzeti u obzir i donošenje novih direktiva sa kojima treba uskladiti nacionalno zakonodavstvo.

Mersad Mujević je želio da prokomentariše izlaganje gđina Karadaglića i s tim u vezi upoznao ga sa aktuelnim projektima, u cilju jačanja kapaciteta malih i srednjih preduzeća. Ali, s druge strane, Crnoj Gori kao maloj državi centralizacija pravi ozbiljne probleme poslovanju malih i srednjih preduzeća.

Nakon toga, poslanici su dobili priliku da postave pitanje i prokomentarišu izlaganja predstavnika pregovaračke strukture i privrednika.

Član Odbora Mihailo Anđušić se fokusirao na poglavlje 8 – Konkurencija. U pogledu otvaranja novih radnih mjesta kroz razvoj privatnog sektora, ovo poglavlje može da pruži značajan impuls poslovanju i zaštiti konkurencije i regulisanju prilika privrednih aktivnosti, istakao je Anđušić. Imao je pitanje za gđu Jakić kada se može očekivati dostavljanje nacrta pregovaračke pozicije Odboru i pružanje više informacija u smislu onoga što Crnu Goru očekuje u narednom periodu, kada je riječ o ispunjavanju obaveza za otvaranje poglavlja.

U svom odgovoru, Biljana Jakić je ponovila da su početna mjerila ispunjena, a što se tiče nacrta pregovaračke pozicije uvažiće novitete predviđene nedavno usvojenim zakonima o zaštiti konkurencije i kontroli državne pomoći.

Članica Odbora Daliborka Pejović zahvalila se na prilici da podijeli dileme u vezi sa posledicama puta Crne Gore ka EU. Kako je kazala, od poslanika se i očekuje da dobro poznaju, ne samo akte Evropske unije, već i realni život građana. U svom izlaganju ukazala je na nekoliko dilema.

Prvo, najveći izazov za crnogorsku ekonomiju je, po njenom mišljenju, poglavlje 8, koje po pravilu podrazumijeva, princip otvorenog tržišta i spremnu privredu za evropsko tržište. Pejović je mišljenja da se nije do kraja izanaliziralo koji će privredni subjekti morati biti korisnici pomoći da bi bili konkurenti i u tom smislu postavila pitanje kako taj problem riješiti principijelno.

Ona je dodala da je važno voditi računa o komparativnim vrijednostima Crne Gore, koje je čine konkurentnom na evropskom i svjetskom tržištu. Izrazila je zainteresovanost za dvije državne firme koje su, kako je kazala, interesantne Evropskoj komisiji, sa aspekta dodjele državne pomoći u proteklih nekoliko godina. Ponovila je da Crnoj Gori nije određen datum za članstvo, već se radi o okvirnom datumu koji je uslovljen kvalitetom reformi i ispunjenim obavezama.

Drugo, nastavila je, postoji dilema da li se u procesu integracija država Zapadnog Balkana govori o aranžmanu paketa ili konvoja, te podsjetila da je novom Strategijom Evropske komisije, Crna Gora po dostignućima na njenom putu ka EU sada zajedno sa Srbijom, iako polazne pozicije nisu bile jednake.

Treće, na nivou principa, Crna Gora je još uvijek u fazi konstatovanja stepena harmonizacije, pa se postavlja pitanje da li je pametno iskorišćen prethodni period dat za prilagođavanje ili će Crna Gora nacionalno zakonodavstvo prilagođavati evropskom kasnije, paralelno sa procesom implementacije.

Zbog svega navedenog, Pejović smatra da je neophodno napraviti određene presjeke stanja, te istakla zainteresovanost za ocjenu stepena institucionalnog okvira i brzine reformi, koji su kako je kazala, važni za sigurnost i dugoročno i kratkoročno investiranje u Crnu Goru. S tim u vezi, Pejović smatra da uspješnost procesa ne zavisi više od unutrašnjih prilika, već od tzv. reputacionih pozicija na Zapadnom Balkanu, u smislu da, ukoliko ne bude pozitivne reputacione pozicije država Zapadnog Balkana, neće biti ni pozitivne investicione pozicije, a to se ne bi dobro odrazilo na investicioni zamah koji je poslednjih godina zahvatio Crnu Goru. Konačno, Pejović je imala nekoliko pitanja za gđina Fabrisa: u vezi sa kamatnim stopama banaka u Crnoj Gori, u odnosu na evropske i trendove kretanja u narednom periodu, zatim u vezi kolateralu u odnosu na vrijednosne pozicije i u kom pravcu će proces integracija da se odvija u cilju sublimiranja svih izazova, kako bi Crna Gora osmislila optimalni model koji bi rasteretio javnu potrošnju. Pejović je postavila pitanje i gđi Jakić da li se finansijski aranžmani sa Svjetskom bankom koji podrazumijevaju pomoć preduzećima, koji imaju ekološke probleme, smatraju državnom pomoći, kao i da li će formirana Agencija za zaštitu konkurencije uzimati u obzir ove činjenice, budući da se radi o turističkim i privrednim subjektima.

Svoje izlaganje zaključila je da realna ekonomija zaslužuje više pažnje, bez obzira na to što se privreda uglavnom zasniva na uslužnim djelatnostima, podsjećajući na riječi evropskog komesara Johanesa Hana, koji je kazao da nije dobro da ekonomija počiva samo na jednoj djelatnosti.

U svom odgovoru, Biljana Jakić istakla je da Agencija za zaštitu konkurencije ispituje tržište, na osnovu potpisanih sporazuma u smislu koncentracije zajedničkog djelovanja privrednih subjekata na tržištu i sprečava dominantan položaj, ali i podnosi zahtjeve za sprečavanje i vodi sudske postupke u slučaju dominantnog položaja i zaduživanja privrednih subjekata, koji će ugroziti tržište. Što se tiče dodjele državne pomoći firmama, zakonom je jasno definisano kako i kome država može pružiti pomoć.

U svom odgovoru, Nikola Fabris je kazao da je visina kamatne stope u nadležnosti banaka i da Centralna banka ne može da utiče na visinu kamatnih stopa. Izrazio je saglasnost sa poslanicom Pejović da su one veće nego na evropskom tržištu, ali na visinu kamatnih stopa ne utiče samo proces pristupanja EU, već i drugi faktori poput rizika države, rizika klijenata, kreditni rejting i sl. Što se tiče nivoa kamatnih stopa, one su sada na istorijskom minimumu. Što se tiče visine kolateralu, Fabris je kazao da kolateral nije primarni izvor otplate kredita, već dohodak preduzeća ili pojedinca. Procjenu vrijednosti kolateralu utvrđuju procjenjivači i u praksi urbanističko zemljište ima veću vrijednost od onog koje to nije, pri čemu se nakon protoka vremena radi reevaluacija procjena, kako bi se one uskladile sa stvarnom situacijom. U suštini, kolateral nije nužan već predstavlja dopunsko sredstvo sigurnosti, zaključio je Fabris, a centralna banka je sugerisala bankama da se, u situacijama u kojima je to moguće, klijenti što prije oslobađaju kolateralu.

Vuksan Vuksanović je pitao na koji način će se uskladiti zakoni, konkretno Zakon o bankama i Zakon o zaštiti konkurencije i da li će se mijenjati Zakon o bankama u dijelu odredbi o zaštiti konkurencije.

Fabris je rekao da su najavljene izmjene zakona, ali da nije u njegovoj nadležnosti šta će te izmjene podrazumijevati. Jakić je dodala da je postojećim zakonima propisan stepen udruživanja i zajedničkog djelovanja preduzeća na tržištu, a to se odnosi i na banke.

Član Odbora Momčilo Martinović je bio zainteresovan za izazove u dijelu prava intelektualne svojine, konkretno šta je Crna Gora uradila po pitanju geografske oznake porijekla i zaštite nacionalnih proizvoda, i kako je to regulisano sa aspekta konkurencije.

S tim u vezi, Danijela Stolica je istakla da je Crna Gora dosta napredovala u toj oblasti: zaštićen je pljevaljski sir i njeguška pršuta. Radi se na zaštiti još dva suhomesnata proizvoda: goveđa stega i goveđa pršuta, a u pripremi je specifikacija za kolašinski sir, durmitorski i sir prljo. Cilj i jeste da što više proizvoda zaštitimo i time doprinesemo konkurentnosti na tržištu, zaključila je Stolica.

U završnoj riječi, generalni sekretar Privredne komore Pavle Radovanović istakao je da je ova praksa razmjene mišljenja pregovaračke strukture i privrednika česta u Komori, te da se vrlo često na ovaj način raspravlja o svim značajnim temama. Radovanović je najavio aktivnosti Komore u narednom periodu, koje se tiču jačanja konkurentnosti za, kako je kazao, i suviše otvoreno evropsko tržište. Privredna komora je u obavezi da bude institucionalni partner i radi u zaštiti interesa privrede, a to znači i u cilju jačanja konkurentnosti kroz informisanje i edukaciju, primjenu novih tehnologija i razgovor sa predstavnicima državnih organa i privrednika.

Nakon što više nije bilo komentara, predsjednik Odbora Adrijan Vuksanović zahvalio se gostima na učešću, najavivši intenzivniju komunikaciju Skupštine Crne Gore i privrednih subjekata.

Predsjednik Odbora zaključio je sjednicu u 13.45 sati.

ZAPISNIK SAČINILA

PREDSJEDNIK ODBORA

Marija Milošević s.r.

Adrijan Vuksanović s.r.